

Z Wołczyna do Byczyny szlakiem drewnianych kościołów

Charakterystyka trasy

Rodzaj trasy:	łatwa, turystyczna
Długość trasy:	53,1 km (41,3 km)
Czas przejazdu:	3,5 – 4,5 h
Drogi asfalt/bruk:	50,3 km
Drogi gruntowe:	2,8 km
Dojazd samochodem:	P parking Wołczyn, ul. Byczyńska – przy cmentarzu P parking Byczyna, ul. Wałowa
Dojazd pociągiem:	Wołczyn (trasa Kluczbork – Oleśnica) Byczyna (trasa Kluczbork – Ostrów Wielkopolski)

Rarytas dla miłośników zabytków. W prawie każdej wiosce na trasie mijamy stary, drewniany kościół. Podczas tej wycieczki odwiedzimy ich aż 9. Prócz tego z pewnością warto przyrzeć się zabytkowym murowanym kościołom w Wołczynie i Byczynie. To ostatnie miasto zachowało się w niezmiennym układzie urbanistycznym od czasów średniowiecza. Szczególne wrażenie robią otaczające starówkę mury obronne. Inne historyczne atrakcje na trasie to 4 dawne pałace, niezwykle grobowiec piramida generała Karola Adolfa Augusta von Eben w Rożnowie oraz zbudowana współcześnie replika średniowiecznego grodu rycerskiego nad malowniczym zalewem w Biskupicach-Brzózkach. Prawie cała trasa biegnie asfaltowymi, rzadko uczęszczanymi drogami. Możemy ją skrócić na ostatnim odcinku, wracając drogą z Krzywiczyn bezpośrednio do Wołczyna.

profil wysokościowy → 262 m → 262 m

Grobowiec piramida generała
Karola Adolfa Augusta von Eben
w Rożnowie

PRZEBIEG TRASY

0,0 km • Wołczyn – Byczyna
Długość odcinka – 19,6 km

Rozpoczynamy niedaleko wołczyńskiego Rynku, na **parkingu obok cmentarza przy ul. Byczyńskiej**. Po chwili opuszczamy miasto i jedziemy ciągiem rowerowym przy **drodze powiatowej do Byczyny**. 500 m dalej mijamy **stary cmentarz żydowski** z kilkunastoma zachowanymi grobami. Za cmentarzem kończy się ciąg rowerowy i dalej jedziemy drogą samochodową o umiarkowanym ruchu. Po niecałych 3 km wjeżdżamy do **Brzezinek** i mijamy **pierwszy z drewnianych kościołów** na trasie. W wiosce zachowało się też sporo **dawnych domów wiejskich o pięknie zdobionych fasadach**. 1,5 km za **Brzezinkami** przejeżdżamy przez **Skalągi**. Tu najpierw mijamy pięknie urządzony **park ze stawkiem**, w którym stoją pozostałości **dawnego pałacu** (obecnie szkoła). Kawałek dalej mijamy gotycki **kościół**

św. Michała. Na skrzyżowaniu z **drewnianą rzeźbą Chrystusa** skręcamy w lewo i za chwilę w prawo, w kierunku **Rożnowa**. W **Rożnowie** mijamy po lewej stronie drewniany **kościół św. Apostołów Piotra i Pawła** i stojącą przy nim niezwykłą budowlę – **grobowiec piramidę**. Za kościołem docieramy do stawku, za którym skręcamy w lewo. Jedziemy do końca, skręcamy w lewo i od razu w prawo. Jeśli najpierw zamiast w lewo skęcimy w prawo, dojedziemy do **ruin dawnego pałacu w Rożnowie**.

Z **Rożnowa** wracamy zadrzewioną aleją na główną **drogę Wołczyn – Byczyna** i skręcamy na niej łagodnie w prawo. 2 km dalej skręcamy w lewo, na drogę rowerową prowadzącą do **Biskupic-Brzózek**. Po kolejnych 800 m droga skręca w prawo i dociera do zabudowań.

trasa 9 z Wołczyna do Byczyny szlakiem...

Jedziemy nią do końca, skręcamy w prawo i po chwili mijamy z prawej strony drewniany **gród rycerski**, a po lewej **zalew Biskupice-Brzózki**, nad którym stoją **repliki maszyn oblężniczych**. Jedziemy asfaltową drogą i 500 m za grodem skręcamy w lewo, na drogę rowerową. Po chwili przejeżdżamy przez groblę nad brzegiem zalewu. Przy drodze ustawione są ławki, na których można odpocząć. Dalej czeka nas krótki podjazd zadrzewioną aleją między polami. Za podjazdem z lewej strony dochodzi do nas **niebieski rowerowy Szlak Przez Pięć Rezerwatów**.

Skręcamy łagodnie w prawo i jedziemy do **Polanowic**. Tu dojeżdżamy do głównej drogi i skręcamy w lewo. Tuż za **kościółem**, na skrzyżowaniu przy **dawnym pałacu** skręcamy w prawo, zgodnie z **niebieskim szlakiem**. Kilometr za **Polanowicami** przejeżdżamy przez **wiadukt nad torami**, za którym droga skręca w lewo, a potem łagodnie w prawo. Docieramy do **ul. Dworcowej** i jedziemy nią w kierunku centrum **Byczyny**. Przejeżdżamy prosto przez rondo i **ul. Basztową** dojeżdżamy do **byczyńskiej starówki**. Tu warto zrobić postój na zwiedzanie miasta.

19.6 km • Byczyna - Krzywiczyny | Długość odcinka - 16,8 km

Z **Byczyny** wracamy do **Polanowic** tą samą drogą, którą przyjechaliśmy (**niebieski szlak rowerowy**). W **Polanowicach** jedziemy cały czas prosto. 4 km dalej

docieramy do **Proślic**, gdzie mijamy **zabytkowy drewniany kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa**. Za kościołem dojeżdżamy do skrzyżowania i skręcamy w lewo. Po chwili mijamy **dawny pałac z niewielkim parkiem**. Za **Proślicami** docieramy do **Jakubowic**. Główna droga na początku wioski skręca w prawo, a my skręcamy w lewo, by zobaczyć **drewniany kościół Matki Boskiej Królowej Polski**. Przy cmentarzu skręcamy w prawo, mijamy kościół i dojeżdżamy do asfaltowej drogi. Skręcamy w prawo, na następnym skrzyżowaniu jedziemy prosto i 500 m dalej dojeżdżamy do głównej drogi. Skręcamy w lewo,

Gród rycerski w Biskupicach

mijamy całe **Jakubowice** i po chwili przejeżdżamy przez **Bruny**. Za Brunami dojeżdżamy do skrzyżowania z **drogą Wołczyn – Kępno**, na którym skręcamy w lewo i jedziemy dalej **czarnym szlakiem**. Po chwili przejeżdżamy przez **Krzywiczyny**, gdzie stoi **drewniany kościół św. Trójcy**. W **Krzywiczynach** możemy skrócić naszą wycieczkę, jadąc cały czas prosto drogą główną i wracając

Dwór w Krzywiczynach

bezpośrednio do Wołczyna (całkowita długość trasy – 41,3 km).

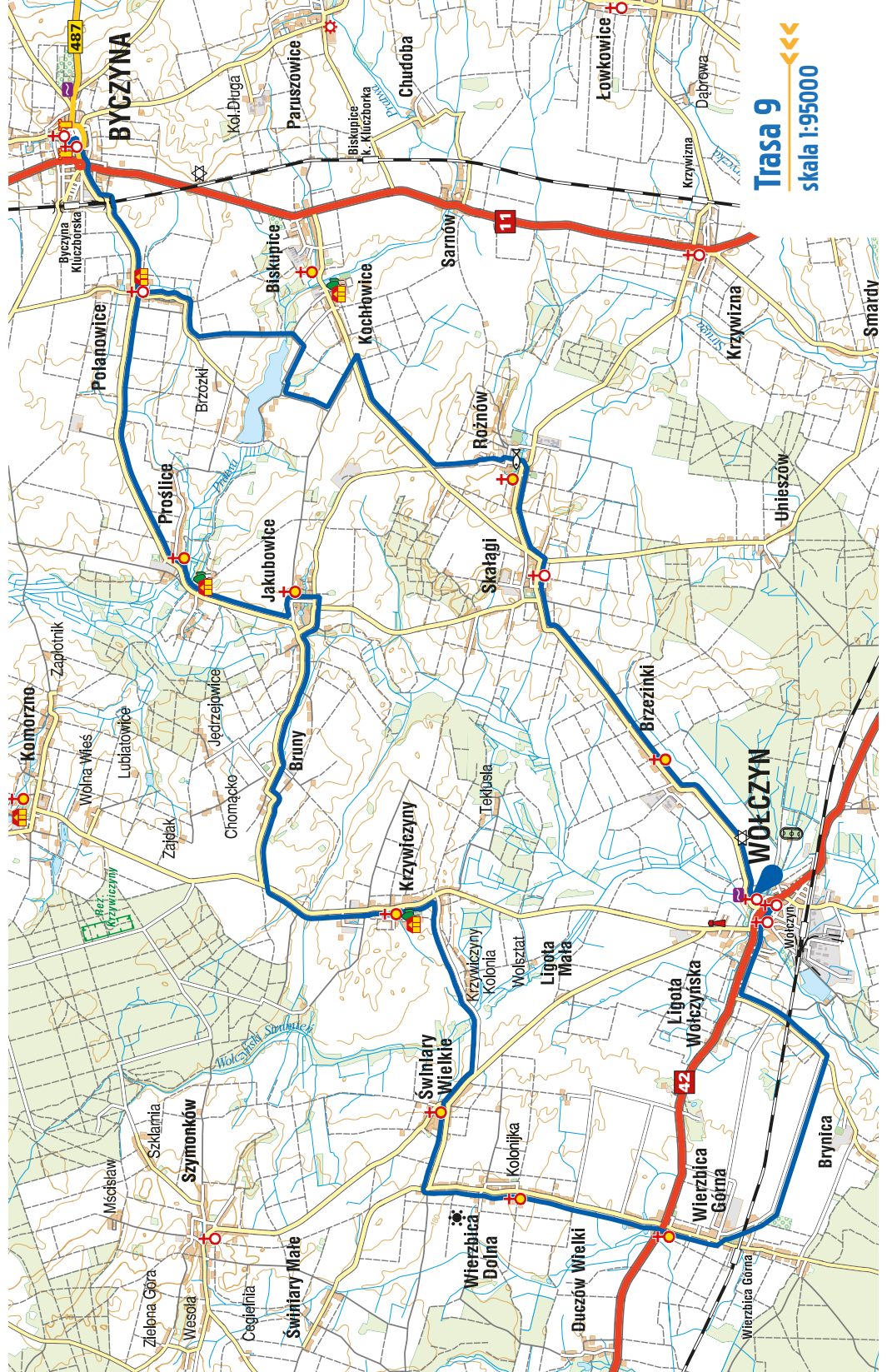
36,4 km • Krzywiczyny – Wołczyn | Długość odcinka – 16,7 km

Jadąc przez centrum **Krzywiczyn**, po prawej stronie mijamy **dawny dwór**, a po lewej **stawek z mołem** i ławkami i 300 m za nim skręcamy w lewo, w **ul. Szymonkowską**. Za wioską mijamy **Krzywiczyny-Kolonię** i dojeżdżamy do skrzyżowania, na którym skręcamy łagodnie w prawo i wjeżdżamy do **Świniar Wielkich**. Tu dojeżdżamy do pierwszego skrzyżowania, na którym skręcamy w prawo. Jadąc w lewo, kilkaset metrów dalej dotrzemy do **drewnianego kościoła św. Trójcy** i położonego za nim **dawnego dworu**. Za **Świniarami Wielkimi** docieramy do kolejnego skrzyżowania, na którym skręcamy w lewo, wjeżdżając potem do **Wierzbicy Dolnej**. Po chwili mijamy **drewniany kościół Podwyższenia Krzyża Świętego**. Jadąc cały czas prosto, docieramy do **Wierzbicy**

Górnej i skrzyżowania z ruchliwą **drogą krajową nr 42**. Przecinamy ją prosto i mijamy najpiękniejszy na trasie **drewniany kościół św. Jacka**. 800 m dalej docieramy do parku po lewej stronie drogi, skręcamy przed nim w lewo i za chwilę w prawo. Polna droga mija duże gospodarstwo rolne i zakręca za nim szerokim łukiem w lewo. Za łukiem jedziemy długą prostą do końca i skręcamy w lewo, wjeżdżając na asfaltową drogę. Kawałek dalej przecinamy **tory kolejowe** i wjeżdżamy do **Ligoty Wołczyńskiej**. Dojeżdżamy do **DK 42**, skręcamy w prawo i jedziemy ciągiem pieszo-rowerowym do **Wołczyna**. Tu docieramy do **Rynku**, gdzie skręcamy w **ul. Wołczyńską** i kończymy naszą wycieczkę na **parkingu przy cmentarzu**.

trasa 9 z Wołczyna do Byczyny szlakiem...

Trasa 9
skala 1:95000

Wierzbitca Dolna, kościół
Podwyższenia Krzyża Świętego

CIEKAWY Miejsca

WOŁCZYN

Niewielkie miasto na północy województwa opolskiego, którego historia sięga średniowiecza. Leżał on wówczas na starym szlaku solnym z Krakowa przez Kluczbork do Wrocławia. Jedną z legend o powstaniu miasta mówi, że jego nazwa wzięła się od woła, który był własnością jednego z kupców przejeżdżających szlakiem. Ów wół, do którego kupiec był bardzo przywiązany, padł właśnie tutaj. Kupiec postanowił zostać w tym miejscu przez pewien czas, a za

posiadane pieniądze założyć osadę. Nazwał ją Wołczyn, gdyż to wół sprawił, że tu się osiedlił. W Wołczynie warto przespacerować się po Starym Mieście, gdzie zachował się średniowieczny układ ulic. Oprócz zabytkowego Rynku z ratuszem uwagę przyciąga tu jeden z ładniejszych zabytków sakralnych Opolszczyzny – neogotycki kościół Najświętszej Marii Panny Niepokalanego Poczęcia. Z innych zabytków warto wymienić: kościół św. Teresy, ewangelicki, cmentarz żydowski, wieżę ciśnień czy piękny Park Miejski.

trasa 9 z Wołczyna do Byczyny szlakiem...

WOŁCZYN, KOŚCIÓŁ NMP NIEPOKALANEGO POCZĘCIA

Neogotycka świątynia powstała w latach 1859-1861. Zaprojektował ją znany na Śląsku architekt – Alexis Langer z Wrocławia. Zbudowany z czerwonej cegły kościół zachwyca strzelistą nawą główną wzmocnioną przyporami oraz smukłymi wieżami. W latach 1923-31 na najwyższej z wież zainstalowano 3 dzwony, a w nawie głównej wstawiono witraże Serca Bożego i św. Franciszka. Monumentalna budowla szczególnie zjawiskowo prezentuje się po zmroku, w nocnej iluminacji.

WOŁCZYN, KOŚCIÓŁ ŚW. TERESY

W miejscu dzisiejszego kościoła już w XIV w. stał jego drewniany poprzednik. Obecna świątynia powstawała w latach 1770-1799 i do 1945 r. należała do ewangelików. W jej wnętrzu warto zwrócić uwagę na ołtarz główny z pozostałościami zdobień z XVIII w., rokokowe organy, obraz Matki Boskiej i krucyfiks z XVIII w. oraz barkowy posąg Chrystusa Zmartwychwstałego.

BRZEZINKI, KOŚCIÓŁ NARODZENIA NMP

Zabytkowy drewniany kościół o konstrukcji zrębowej, zbudowany w 1550 r. W jego wnętrzu można podziwiać wiele zabytków sztuki sakralnej, m.in.: fragmenty barokowego ołtarza z XVII w., barokowe rzeźby św. Jana i św. Jana Nepomucena, gotycki krucyfiks z I poł. XV w., rzeźbę anioła chrzcielnego z przełomu XVIII i XIX w. oraz drobne elementy wyposażenia (kielichy, tace, lichtarze).

SKAŁĄGI, KOŚCIÓŁ ŚW. MICHAŁA I PAŁAC

W tej niewielkiej miejscowości, której korzenie sięgają XIII w., nie brakuje ciekawych budowli. Warto zatrzymać się na chwilę przy zabytkowym kościele św. Michała Archanioła. W jego podziemiach spoczywają robotnicy, którzy zbudowali kościół. Tuż obok kościoła spoczywają z kolei szczątki rodziny Prittwitz, dawnych właścicieli wioski. Niedaleko znajdują się również pozostałości budynków folwarcznych należące do nieistniejącego już pałacu. Dziś mieści się w nich szkoła. Tuż obok położony jest zabytkowy park z XIX w. w stylu angielskim, do którego wchodzi się przez stylową bramę. Park jest gruntownie odnowiony. Jest tu molo, stawek, wiata odpoczynkowa i liczne ławki zachęcające do odpoczynku. W Skałągach warto także zwrócić uwagę na spore drewniane rzeźby Chrystusa. Jedna stoi przy kościele. Druga na skrzyżowaniu przy wylocie na Byczynę.

ROŻNÓW, KOŚCIÓŁ ŚW. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA, RUINY PAŁACU I GROBOWIEC PIRAMIDA

Rożnów to kolejna wioska na trasie obfitująca w ciekawe budowle i pamiątki dawnej historii. Na jej wschodnim krańcu znajdują się ruiny dawnego pałacu ukryte w niewielkim parku. W centrum stoi z kolei drugi na trasie drewniany kościół św. Apostołów Piotra i Pawła. Jego obecna bryła pochodzi z 1788 r. Była to wtedy świątynia

protestancka. Zaraz za kościołem stoi jedna z najbardziej niezwykłych budowli w woj. opolskim – grobowiec piramida. Ma ona 9 m wysokości i powstała w 1780 r. Została zbudowana dla rodziny von Eben władającą wtedy Rożnowem. Jej kształt miał spowodować mumifikację pochowanych w niej ciał.

GRÓD RYCERSKI BISKUPICE

Wybudowana w 2007 r. replika średnio-wiecznego grodu rycerskiego powstała z inicjatywy Opolskiego Bractwa Rycerskiego. Otoczony 6-metrowymi murami, drewniany gród ma kształt ostrokołu. Nad wejściem do niego góruje wieża strażnicza. Wewnątrz oprócz zbrojowni, kuźni, gospody, pręgiewa i komnaty strachu znajduje się również część hotelowa. Pośród zgromadzonych eksponatów szczególnie wyróżniają się dawne narzędzia tortur i maszyny oblężnicze. Obiekt dostępny jest przez cały rok, a zwiedzanie jest darmowe. Na terenie grodu często organizowane są imprezy plenerowe i rekonstrukcje bitew, a także zajęcia edukacyjne, na których można nauczyć się strzelania z łuku, władania mieczem, włócznią i toporem, a także dawnego tańca oraz tkactwa.

ZALEW BISKUPICE-BRZÓZKI

Zbiornik retencyjny powstały na rzece Prątwie. Jego południowy brzeg zabudowany jest domkami letniskowymi. Wody zalewu można podziwiać z małowicznego pomostu lub ze ścieżki spacerowej nad jego brzegami. Można tu także wypożyczyć kajaki, rowery wodne i łodzie wędkarskie.

POLANOWICE, PAŁAC

Modernistyczna budowla z 2 poł. XIX w. osadzona na planie prostokąta. Pałac powstał jako siedziba rodziny von Pogrell. Posiada 2 kondygnacje, czterospadowy dach i niemal symetryczną fasadę. Do niedawna mieścił się tu zespół szkół rolniczych. Obecnie zabytek znajduje się w dobrym stanie, ale nie jest użytkowany.

BYCZYNA

Spacerując uliczkami Byczyny, łatwo poczuć atmosferę średniowiecza. W całości zachował się tu historyczny układ urbanistyczny. Całe Stare Miasto jest otoczone świetnie zachowanymi murami, które przetrwały niemal w całości wraz z basztami i fosą. Zabytków w Byczynie jest sporo. Wymieńmy choćby: ratusz, ewangelicki kościół św. Mikołaja, kościół św. Trójcy, kaplicę cmentarną, park miejski czy liczne stare kamienice. Z nazwą miasta wiąże się pewna legenda. Dawniej prowadził tędy popularny szlak handlowy. Pewnego razu zatrzymali się tu kupcy wraz z dobytkiem. Należący do nich byczek grzebiąc racicą w ziemi, natrafił na garniec pełen monet. Wędrowni kupcy uznali to za dobry znak i postanowili się tu osiedlić, nadając osadzie nazwę Byczyna.

PROŚLICE, KOŚCIÓŁ NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA I PAŁAC

W niewielkich Proślicach warto zwrócić uwagę na 2 zabytki. Pierwszy to drewniany kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1580 r. Do nawy głównej kościoła przyle-

Świniary Wielkie,
kościół św. Bartłomieja

ga wieża o konstrukcji słupowej oraz loża kolatorska. Na uwagę zasługuje świetnie zachowane późnobarokowe wnętrze z zabytkowym ołtarzem, amboną i prospektem organowym. Drugim zabytkiem Proślic jest barokowy pałac z przełomu XVIII i XIX w. Po przebudowie w 1912 r. niestety stracił on pierwotne cechy stylowe. Tuż przy pałacu stoją zabytkowe zabudowania dworskie – drewniany spichlerz z 1812 r. oraz drewniany czworak z połowy XIX w. Zabudowania pałacu otoczone są niewielkim parkiem.

JAKUBOWICE, KOŚCIÓŁ MATKI BOSKIEJ KRÓLOWEJ POLSKI

Drewniany kościół został zbudowany w 1585 r. przez ewangelików. Po 1945 r.

stał się kościołem rzymskokatolickim. Jego wnętrze kryje m.in. zabytkowy ołtarz główny w stylu regencyjnym, klasycystyczno-ludowe organy z przełomu XVIII i XIX w. oraz barokową chrzcielnicę z XVIII w. w kształcie anioła.

ŚWINIARY WIELKIE, KOŚCIÓŁ ŚW. BARTŁOMIEJA

Stojący na podmurówce drewniany kościół o konstrukcji zrębowej powstał w 1762 r. Jego poprzednik uległ zniszczeniu. Zachowało się jednak kilka jego elementów. Nawa główna kościoła ma kształt kwadratu i płaskie stropy. Najcenniejsze obiekty we wnętrzu to ołtarz główny z 1698 r., renesansowa ambona, ławy kolatorskie oraz krucyfiks z 2 połowy XVII w. W wieży kościoła

znajduje się stary dzwon z 1622 r. ufundowany przez ówczesnego właściciela Wołczy-
na i Świniar – Adama Posadowskiego.

KRZYWICZYNY, KOŚCIÓŁ ŚW. TRÓJCY

Kolejny drewniany kościół na trasie powsta-
ły w 1623 r. w miejscu wcześniejszej świąty-
ni z XV w., która uległa zniszczeniu. Zbudo-
wał go miejscowy cieśla, Krzysztof Bittner.
We wnętrzu pokrytej gontem budowli o
konstrukcji typu zrębowego warto przyrzeć
się rokokowym organom, klasycystycznemu
ołtarzowi, ambonie z ok. 1800 r. oraz cyno-
wej chrzcielnicy z XVII w.

WIERZBICA DOLNA, KOŚCIÓŁ PODWYŻ- SZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

Drewniany, poewangelicki kościół z 1688 r.
Przed II wojną światową uległ on zniszcze-
niu i został odbudowany w 1939 r. Z oryginalnej budowli zachowała się jedynie wieża.
Późnobarokowy ołtarz główny z I połowy
XVII w. to wartościowy zabytek ozdobiony

rzeźbami aniołów i Chrystusa Zmartwych-
wstałego. We wnętrzu zachwyca barokowa
ambona z malowidłami autorstwa Salvatora
Mundi, przedstawiającymi czterech ewan-
gelistów, św. Jana Chrzciciela, Mojżesza
oraz Aarona.

WIERZBICA GÓRNA, KOŚCIÓŁ ŚW. JACKA

Jeden z najpiękniejszych kościołów na
Opolszczyźnie. Wyróżnia się białymi, bel-
kowanymi ścianami typu szachulcowego.
Zbudowany został w latach 1719-1722.
Wieża kościoła ma murowaną podstawę,
na której opiera się konstrukcja szkieletowa.
Kiedyś wieńczył ją barokowy hełm, który
obecnie został zastąpiony dachem namioto-
wym. Pozostała część kościoła ma konstruk-
cję siodłową, a jej dach pokryty jest gontem.
We wnętrzu na uwagę zasługują: główny
ołtarz ambonowy z 1729 r., tabernakulum
z XVII w., organy z dekoracją z pocz. XVIII w.,
drewniane epitafia z 1642 r. oraz z XVIII
i XIX w., a w dzwonnicy 2 dzwony z 1520
i 1544 r.

